

Vergaderjaar 2008–2009

31 924 XIII

Jaarverslag en slotwet Ministerie van Economische Zaken 2008

Nr. 6

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 8 juni 2009

De vaste commissie voor Economische Zaken¹, heeft over het rapport van de Algemene Rekenkamer (Kamerstuk 31 924 XIII, nr. 2) bij het Jaarverslag 2008 van het ministerie van Economische Zaken de navolgende vragen ter beantwoording aan de regering voorgelegd.

Deze vragen, alsmede de daarop bij brief van 5 juni 2009 gegeven antwoorden, zijn hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Timmer

De griffier van de commissie,
Franke

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), Schreijer-Pierik (CDA), Vendrik (GL), Ten Hoopen (CDA), Spies (CDA), Van der Ham (D66), Van Velzen (SP), Aptroot (VVD), Smeets (PvdA), Samsom (PvdA), Timmer (PvdA), voorzitter, Irrgang (SP), Jansen (SP), Biskop (CDA), Ortega-Martijn (CU), Blanksma-van den Heuvel (CDA), Van der Burg (VVD), Graus (PVV), Zijlstra (VVD), Besselink (PvdA), Gesthuizen (SP), Ouwehand (PvdD), Vos (PvdA), De Rouwe (CDA) en Elias (VVD).

Plv. leden: Van der Staaij (SGP), Van Dijk (CDA), Sap (GL), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Aasted Madsen-van Stiphout (CDA), Koşer Kaya (D66), Ulenbelt (SP), Blok (VVD), Boelhouwer (PvdA), Kalma (PvdA), Kraneveldt-van der Veen (PvdA), Karabulut (SP), Luijben (SP), De Nerée tot Babberich (CDA), Wiegman-van Meppelen Scheppink (CU), Atsma (CDA), Dezentjé Hamming-Bluemink (VVD), Madlener (PVV), Nicolai (VVD), Van Dam (PvdA), Gerkens (SP), Thieme (PvdD), Heerts (PvdA), Uitslag (CDA) en Weekers (VVD).

1

Is het juist dat het rapport van de Algemene Rekenkamer over het jaarverslag van het ministerie van Economische Zaken 2008, minder kritisch lijkt te zijn dan het oordeel over het rijksbeleid als geheel?

De Algemene Rekenkamer oordeelt in haar overkoepelende rapport «Rijk verantwoord 2008» dat de rechtmatigheid bij het Rijk redelijk op orde is. Los van de effecten als gevolg van de kredietcrisis ziet de Algemene Rekenkamer op sommige punten een toename van het aantal fouten en onzekerheden dat de tolerantiegrenzen overschrijdt. Bij 7 van de 28 jaarverslagen constateert de Algemene Rekenkamer bij één of meer artikelen overschrijdingen van de tolerantiegrenzen en bij vier van die zeven jaarverslagen was er ook sprake van een overschrijding op het niveau van het jaarverslag. Het jaarverslag van Economische Zaken behoort daar niet toe. Er zijn geen onrechtmatigheden die de tolerantiegrens op artikelniveau overschrijden bij Economische Zaken.

Daarnaast constateert de Algemene Rekenkamer met enige voorzichtigheid ook dat de bedrijfsvoering bij het Rijk redelijk op orde lijkt. Het aantal onvolkomenheden in de bedrijfsvoering is volgens de Algemene Rekenkamer licht gedaald van 57 naar 54. De Algemene Rekenkamer signaleert wel een aantal hardnekkige onvolkomenheden die langer blijven bestaan.

Economische Zaken had vorig jaar slechts één onvolkomenheid die in het afgelopen jaar voldoende is opgelost. Dit jaar constateert de Algemene Rekenkamer slechts twee onvolkomenheden: het verantwoordingsproces over de besteding van beleidsgelden bij SenterNovem en het beheer van de transactieuitgaven bij de stafdirectie Facilitair Management.

Tot slot oordeelt de Algemene Rekenkamer bij Economische Zaken positiever over de beleidsinformatie dan vorig jaar. De Algemene Rekenkamer oordeelt dat de beleidsinformatie in de begroting 2009 beter beschikbaar is en dat er een betere koppeling is tussen beleid en de resultaten van het beleid. Ook biedt de Economische Zaken in de begroting 2009 goed inzicht in de beschikbare middelen. Over de bruikbaarheid is de Algemene Rekenkamer ook positief, hiervoor heeft de Algemene Rekenkamer artikel 5 onderzocht. Op Rijksniveau constateert de Algemene Rekenkamer de beschikbaarheid van beleidsinformatie in de jaarverslagen is toegenomen maar dat deze niet altijd even bruikbaar is.

2

Wat is de reactie van de regering op de constatering dat het contractbeheer en de factuurcontrole van de stafdirectie Financieel Management niet op orde zijn, zo is het inkoopdossier niet op orde, ontbreken stukken waardoor contracten niet zijn verlengd en zijn contracten aangegaan zonder juridisch advies? Wat gaat de regering hier aan doen?

De regering onderkent dat het contractbeheer en de factuurcontrole niet in alle gevallen op orde is en heeft daarom direct na de interim controle van de Audit Dienst van EZ een verbeterplan laten opstellen. De verbeterpunten die voor 2009 zijn geformuleerd, zijn opgenomen in dit plan en zijn door de stafdirectie Facilitair Management opgepakt.

De verbeterpunten ten aanzien van factuurcontrole en contractbeheer luiden:

- verbeteren van de factuurcontrole waarbij getoetst moet worden op aanwezigheid van de juiste en actuele tarieflijsten en de overeenkomst/opdracht in inkoopdossiers;
- de gemaakte afspraken over factuurcontroles en het gebruik van prestatieverklaringen vastleggen in de procesbeschrijvingen;
- het bijhouden van een centraal contractenregister;

- tijdige signalering van aflopende contracten (hiertoe worden inmiddels iedere twee maanden expiratielijsten gedraaid);
- het inwinnen van juridisch advies bij het aangaan van of verlengen van contracten om te borgen dat voldaan wordt aan de Europese aanbestedingsregels.

Bovenstaande punten zijn reeds opgepakt.

3

Wat is de reactie van de regering op de constatering dat sommige contracten zelfs in strijd zijn met Europese aanbestedingsregels, terwijl het Ministerie van Economische Zaken een voorbeeldfunctie heeft als het gaat om aanbesteding? Wat gaat de regering daaraan doen?

Verskillende maatregelen zijn genomen om het contractbeheer te verbeteren, zie de beantwoording van vraag 2. Om het risico te vermijden dat de Europese aanbestedingsregels worden overtreden, wordt juridisch advies ingewonnen bij het aangaan of verlengen van contracten. Daarnaast worden de totale kosten per soortgelijke dienst of levering inzichtelijk gemaakt wat mede van belang is voor tijdige signalering van Europese aanbestedingsdrempels.

4

Waarom is, ondanks het feit dat dit probleem al enkele jaren bekend is, nog geen oplossing gevonden voor het niet aansluiten van de financiële administraties van SenterNovem en het Ministerie van Economische Zaken? Wat is er de oorzaak van dat dit vanaf het begin al niet goed afgestemd was? Welke maatregelen zijn er de laatste jaren genomen om dit probleem op te lossen?

Er bestaat een automatische interface tussen het BAS-systeem van SenterNovem en het SAP-systeem van EZ. Deze zorgt ervoor dat alles dat bij SenterNovem is geboekt, ook bij EZ wordt geboekt en dat de administraties aansluiten.

Voorheen kende SenterNovem naast BAS ook nog het DELTA-systeem. Dit systeem had geen interface met SAP. Om aansluitverschillen te voorkomen is de gehele DELTA-administratie overgeheveld naar BAS. De interface tussen BAS en SAP bleek echter niet alle soorten mutaties correct te verwerken, zodat er alsnog een «aansluitverschil» bleef bestaan. In 2008 is dit met handmatige correctieboekingen verholpen. Inmiddels wordt gewerkt aan aanpassing van de interface, zowel aan de BAS als de SAP zijde, zodat met ingang van juli 2009 beide systemen weer volledig op elkaar aansluiten. Om dat te verzekeren is de afstemming tussen beide systemen geïntensiveerd, zodat eventuele resterende verschillen nu elke maand gesignaleerd en gecorrigeerd kunnen worden.

5

Op welke termijn acht de regering het waarschijnlijk dat de administraties van SenterNovem en het Ministerie van Economische Zaken wel fatsoenlijk op elkaar aansluiten?

Zie het antwoord op vraag 4.

6

Waarom is het binnen het Ministerie van Economische Zaken nog steeds onduidelijk wie er verantwoordelijk is voor het bijhouden van het inkoopdossier? Wanneer zal dit geregeld zijn en wie zal vanaf dat moment verantwoordelijk zijn voor het bijhouden van het inkoopdossier?

De dienstonderdelen van EZ hebben mandaat om zelfstandig in te kopen en zijn daarmee verantwoordelijk voor het bijhouden van hun inkoop-

dossiers. De afdeling Inkoop van de stafdirectie Facilitair Management is verantwoordelijk voor de inkoop van de stafdirecties Personeel & Organisatie, Informatiemanagement & Automatisering en Facilitair Management en is daarmee ook verantwoordelijk voor het bijhouden van die inkoopdossiers. Deze taak is binnen de afdeling Inkoop belegd bij de contractbeheerders. De concrete taken en verantwoordelijkheden worden momenteel verankerd in de procesbeschrijvingen, als onderdeel van de verbeterpunten die beschreven zijn bij de beantwoording van vraag 2.

7

Heeft het overtreden van de Europese aanbestedingsregels al geleid tot procedures tegen het Ministerie van Economische Zaken?

Nee, dit heeft niet geleid tot procedures.

8

Waaruit bestaan de extra acties die SenterNovem heeft moeten uitvoeren vanwege het niet aansluiten van de financiële administraties van SenterNovem en het Ministerie van Economische Zaken? Wat zijn de kosten, per onderdeel, die nodig waren om deze onvolkomenheden op te lossen?

Het betreft vooral het uitzoeken, zowel door SenterNovem als door de directie FEZ en de auditdienst van EZ, van waar de verschillen precies zich precies voor deden en het handmatig corrigeren van deze verschillen. De kosten hiervan zijn niet in kaart gebracht maar vallen binnen de reguliere controlewerkzaamheden rondom de administratie.

9

Waarom ontstaat de onduidelijkheid bij het bijhouden van het inkoopdossier? Welke oplossingen worden hiervoor gezocht? Wat zijn de kosten die door het verkeerd afsluiten van contracten en het niet verlengen van contracten zijn ontstaan, hierbij de boetes of gevolgen van de contracten die in strijd zijn met Europese aanbestedingsregels meegenomen?

Zie de beantwoording van vraag 6.

Er zijn geen boetes opgelegd en het is niet mogelijk om achteraf de kosten te kwantificeren die met het verkeerd afsluiten gemoeid zijn. Door uitblijven van concurrentiestelling kan een hogere prijs betaald zijn dan nodig, terwijl het aan de andere kant ook zo kan zijn dat door het continueren van een contract een gunstige prijs is gecontinueerd.

10

Wat is de reactie van de regering op de constatering dat de factuurcontrole niet op orde is en dat het Ministerie van Economische Zaken mogelijk zelfs facturen onterecht heeft betaald? Wat gaat de regering hieraan doen?

Zie de beantwoording van vraag 2.

11

Kan de regering nader ingaan op de manier waarop de aanbevelingen ten aanzien van de factuurcontrole en contractbeheer worden uitgevoerd?

Zie de beantwoording van vraag 2.

12

Waarom is de regering niet concreet ingegaan op de aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer aangaande de onvolkomenheden bij de

Transactie-uitgaven Facilitair Management? Is de regering bereid dit alsnog te doen?

Zoals aangegeven in de bestuurlijke reactie van Economische Zaken (opgenomen in het AR-rapport, TK 2008–2009, 31 924 XIII, nr. 2, blz. 47) worden de aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer op dit punt ter harte genomen en sluiten de inmiddels genomen acties hierop aan (zie beantwoording van vraag 2).

13

Waaruit bestaan de verbeterpunten voor contractbeheer en factuurcontrole zoals door de regering zijn toegezegd?

Zie de beantwoording van vraag 2.

14

Wat zijn de meetpunten waarop de kwaliteitskaart is afgestemd?

De kwaliteitskaart is een nieuw instrument van de Algemene Rekenkamer en heeft dit jaar nog een experimenteel karakter. Met de kwaliteitskaart wil de Algemene Rekenkamer het aantal geconstateerde onvolkomenheden relateren aan de totale bedrijfsvoering en zichtbaar maken welke artikelen worden geraakt door de geconstateerde onvolkomenheden.

Deel 1 van de kwaliteitskaart waarin de Algemene Rekenkamer het aantal geconstateerde onvolkomenheden af zet tegen het totale aantal mogelijke onvolkomenheden, heeft de Algemene Rekenkamer gebaseerd op de Baseline financieel beheer en materieelbeheer van het Ministerie van Financiën. Het totale aantal mogelijke onvolkomenheden in de bedrijfsvoering bestaat voor de Algemene Rekenkamer uit alle beheerdomeinen die voor het ministerie voor een goed functioneren relevant respectievelijk kritisch zijn.

De Algemene Rekenkamer heeft geen eenduidige criteria gegeven voor de indeling van processen naar «relevant» respectievelijk «kritisch». De gehanteerde indeling is gebaseerd op het oordeel van de Algemene Rekenkamer.

15

Waaruit bestaat de risicoanalyse op basis waarvan een programma voor het rechtmatigheidsonderzoek is opgesteld?

Het onderzoeksprogramma van de Algemene Rekenkamer voor het jaarlijkse rechtmatigheidsonderzoek bestaat bij elk departement uit een review van de auditdienst, eventueel aanvullend onderzoek door de Algemene Rekenkamer zelf, een rijksbreed onderzoeksdeel en een departementsspecifiek deel. Voor het departementsspecifieke deel maakt de Algemene Rekenkamer een selectie op basis van de geconstateerde onvolkomenheden, het verdiepingsonderzoek naar niet-financiële informatie, een bezwaaronderzoek indien dat aan de orde is en risicoanalyse. Het ministerie van Economische Zaken ontvangt jaarlijks het onderzoeksvoorstel voor het jaarlijkse rechtmatigheidsonderzoek van de Algemene Rekenkamer met daarin een beschrijving van de onderwerpen van onderzoek voor Economische Zaken, de risicoanalyse die daaraan mede ten grondslag ligt, ontvangt het ministerie niet.

16

Waaruit bestaat het eigen vermogen van SenterNovem, Telecom, de EVD en het octrooicentrum Nederland waarover in de baten-lastendiensten wordt gesproken?

Het eigen vermogen bestaat uit een aantal reserves en dient als buffer voor het afdekken van risico's en eventuele verliezen die daaruit voortvloeien. Het eigen vermogen van de EZ baten-lastendiensten is conform de regeling baten-lastendiensten van het Ministerie van Financiën gebonden aan een maximumomvang van 5% van de gemiddelde jaaromzet, berekend over de laatste drie jaar.

17

Waaruit bestaan de uitgaven, in termen van uitleg en uitwerking, van het Fonds Economische Structuurversterking?

De uitgaven van het FES bestaan uit de door de departementen bij het FES gedeclareerde projectuitgaven. Conform de FES-systematiek ontvangen de FES-beheerders in januari 2009 de declaraties/verrekenstukken van de betrokken departementen betreffende de projectuitgaven in het jaar 2008.

18

Waaruit bestaan de ontvangsten, in termen van uitleg en uitwerking, van het Fonds Economische Structuurversterking?

In het Coalitieakkoord is afgesproken dat het FES een vaste voeding krijgt die niet meer fluctueert als gevolg van mutaties in de gasbaten. Daarom is – vooruitlopend op de wijziging van de Wet Fonds economische structuurversterking – in het jaar 2008 de gasbatenvoeding van het fonds gevormd door de niet-belastingontvangsten van de staat uit aardgasbaten voor het bedrag dat daarvoor in de begrotingsstaat is opgenomen. Het in de begrotingsstaat opgenomen bedrag komt overeen met de totale uitgaven geraamd in het jaar 2008 (de ontvangsten zijn gelijk aan de uitgaven).

19

Wat is precies de reden van het achtmaal overtreden van de Europese aanbestedingsregels? Komt dit alleen door de onduidelijkheden aangaande het inkoopdossier of zijn hier ook andere oorzaken voor?

In een enkel geval liepen de aanbestedingprocedures niet conform plan. Vertraging van samenwerking of aangepaste besluitvorming hebben er daarbij toe geleid dat omwille van de dienstverlening afgeweken is van de aanbestedingsregels. Belangrijkste oorzaak ligt echter bij onvoldoende sturing op expirerende contracten. Door iedere twee maanden expiratie-lijsten uit te draaien en te verstrekken aan budgethouders en door het invoeren van accountmanagement is relevante informatie beschikbaar om tijdig procedures te starten.

20

Waaruit bestaat de € 12,2 miljoen overschrijding op begrotingsartikel 2?

De genoemde € 12,2 miljoen is het saldo van alle onder- en overschrijdingen op artikel 2 zoals die aan de Kamer gemeld zijn met de Slotwet 2008. De overschrijding van de verplichtingenraming betreft met name uit Ruimtevaart (€ 18,6 mln), Innovatievouchers (€ 5,4 mln) en Bijdrage aan Agentschappen (€ 4,4 mln). Hier staat tegenover dat op de TechnoPartnerregelingen (Seed en SKE-regeling) in 2008 voor € 15,7 mln minder verplichtingen zijn aangegaan dan aanvankelijk geraamd.

21

Wat is de voornaamste oorzaak van het wederom niet op tijd aanleveren van alle beleidsinformatie en de onderbouwingen van de prestatiegegevens door de directoraten-generaal?

Op dit moment wordt bezien hoe het proces rondom de totstandkoming van de niet-financiële beleidsinformatie is verlopen. Daarbij zullen verbeterpunten voor de toekomst worden geformuleerd zodat de benodigde informatie in het vervolg tijdig zal worden aangeleverd.

22

Waaruit bestaat exact het bedrag van € 31,6 miljoen aan fouten en -onzekerheden in de beleidsgelden van SenterNovem? Welke maatregelen zullen er worden genomen om deze fouten in de toekomst te voorkomen?

Het totaalbedrag van € 31,6 mln aan fouten en onzekerheden is als volgt opgebouwd:

- Het grootste deel ad € 31,3 mln bestaat uit verschillen tussen de financiële subadministratie BAS van SenterNovem en de hoofdadministratie SAP van EZ. Van dit deel heeft € 29,8 mln betrekking op de saldibalanspost Openstaande verplichtingen; het restant van € 1,5 mln betreft de in 2008 aangegane verplichtingen. Omdat de administraties niet geheel op elkaar aansloten heeft de Auditdienst van EZ dit bedrag als een onzekerheid in het getrouwe beeld van de jaarrekening aangemerkt. Het verschil van € 29,8 mln doet zich niet meer voor ultimo 2008, aangezien de geconstateerde verschillen nog in 2008 zijn gecorrigeerd. De financiële verantwoording van het departement wordt overigens opgebouwd vanuit de hoofdadministratie SAP.
- Daarnaast is de post Extracomptabele vorderingen voor een bedrag van € 0,2 mln te laag weergegeven in de saldibalans van EZ. Dit bedrag is als fout in het getrouwe beeld van de jaarrekening aangemerkt.
- Het restant van € 0,1 mln bestaat uit een optelsom van rechtmatigheidsfouten- en onzekerheden op diverse artikelen die individueel van geringe omvang zijn.

Inmiddels wordt gewerkt aan aanpassing van de interface, zowel aan de BAS als de SAP zijde, zodat met ingang van juli 2009 beide systemen volledig op elkaar aansluiten. Om dat te verzekeren is de afstemming tussen beide systemen geïntensiveerd, zodat eventuele resterende verschillen nu elke maand gesignaleerd en gecorrigeerd kunnen worden.

23

Waarom controleert de auditdienst de beleidsstaat in de jaarrekening van SenterNovem niet volledig?

De accountantscontrole van een departement is gericht op het jaarverslag, waarin de realisatie van de begrotingsuitvoering wordt verantwoord. Draagt het departement de uitvoering op aan een publieke of private uitvoeringsorganisatie, dan blijft de controle van de realisatie via de uitvoeringsorganisatie onderdeel van de accountantscontrole van het betreffende departement, tenzij de uitvoering van deze controle via nadere afspraken is overgedragen aan de accountant van de uitvoeringsorganisatie. Voor de grootste opdrachtgevers van SenterNovem (ministeries VROM en VenW) zijn dergelijke (SiSa-) afspraken gemaakt en in raamovereenkomsten vastgelegd. Voor enkele kleinere opdrachten van andere departementen zijn dergelijke afspraken niet gemaakt en vindt de verantwoording en accountantscontrole op een andere wijze plaats dan via de beleidsstaat bij de jaarrekening van SenterNovem.

24

Hoe kan het dat reeds sinds 2007 het probleem van BAS naar SAP verwerking bekend is, en dat dit nog steeds bestaat. Welke acties zijn er sinds het bekend worden van dit probleem genomen ter voorkoming van ernstige problemen, of ter oplossing van de huidige problematiek? Is er bij het niet

goed aansluiten van de gegevens uit BAS en SAP sprake van een technologisch probleem of menselijk falen?

Zie het antwoord op vraag 4.

25

Op welke termijn zal SenterNovem de eigen administratie opgeschoond hebben, zodat beter inzicht verkregen kan worden in de debiteurenpositie?

Naar verwachting zal dit uiterlijk aan het einde van het derde kwartaal 2009 zijn gerealiseerd. Teneinde het zicht op de debiteuren te verbeteren heeft SenterNovem inmiddels een centrale coördinatie van het vorderingenbeheer ingesteld. Een centrale afdeling Beleidsadministratie voert op dit moment een opschoning van de administratie uit en zal zorgen voor een adequate monitoring en afloop van de openstaande vorderingen.

26

Hoe sluit het boekhoudkundig systeem van SenterNovem aan op dat van Octrooicentrum Nederland en EVD? Welke maatregelen zijn genomen om deze fusie zo soepel mogelijk te laten verlopen? Wat zijn de kosten die deze fusie met zich meebrengt? Wat zijn de besparingen die door deze fusie ontstaan? Kan de regering deze vragen beantwoorden op basis van een uitgeschrevenkosten-batenanalyse?

Het bijeenbrengen van de uitvoeringsactiviteiten op de focusterreinen internationaal, innovatie en duurzaam in één organisatie zal in de eerste plaats kwaliteitswinst op voor de doelgroepen (bedrijven, andere overheden en kennisinstellingen), maar ook voor de opdrachtgevers en medewerkers. De drie agentschappen maken al gebruik van hetzelfde boekhoudsysteem, dat tevens op vergelijkbare wijze is ingericht. De drie afzonderlijke baten-lastendiensten hebben in de afgelopen jaren reeds een uniforme set van doelmatigheidsindicatoren gebruikt, waarover verantwoording is afgelegd in de EZ-begroting. Deze set betreft zowel kwantitatieve input- en outputindicatoren als kwaliteitsindicatoren. De nieuwe organisatie (onder de werktitel Agentschap Uitvoering) zal deze ongewijzigd voortzetten. Het brengen van meer eenheid en samenwerking in de uitvoeringsorganisaties van EZ (SenterNovem, Octrooicentrum Nederland en de EVD) is een van de trajecten waar EZ aan werkt om te komen tot meer effectieve werkwijzen, parallel aan de «Operatie vernieuwing Rijksdienst» zoals overeengekomen door het kabinet, waarbinnen EZ werkt aan een kleiner en slagvaardig EZ. Hiermee zal het Agentschap Uitvoering ook een bijdrage leveren aan het realiseren van de EZ-brede taakstelling in het kader van de Vernieuwing van de Rijksdienst. De Kamer zal binnenkort zoals te doen gebruikelijk worden geïnformeerd over de instelling van het Agentschap.

27

Hoeveel facturen zijn door het Ministerie van Economische Zaken betaald zonder volledige onderbouwing van uren en tarieven of zonder prestatieverklaring? Om welk bedrag gaat dit? Waar is dit binnen het ministerie het vaakst fout gegaan?

De Algemene Rekenkamer (AR) bouwt voort op de constatering van de departementale Auditdienst. In het Jaarverslag en het rapport van de departementale Auditdienst is een totaal bedrag van € 4,5 mln opgenomen aan rechtmatigheidsfouten en onzekerheden betreffende de transactie-uitgaven. De Auditdienst heeft op basis van deelwaarnemingen geconstateerd dat betalingen van facturen niet in alle gevallen waren

gebaseerd op toereikende onderbouwingen en controles, waardoor onjuistheden en onzekerheden optreden inzake de rechtmatigheid van deze uitgaven. Via de methode van extrapolatie is het meest waarschijnlijke «foutbedrag» bepaald in het jaarverslag van EZ. Bij deze benadering wordt een berekening gemaakt in euro's . Door de Auditdienst is € 1 438 308,- als onrechtmatig en € 489 601,- als onzeker aangemerkt. Door de extrapolatiesystematiek zijn uitspraken over aantallen facturen niet mogelijk.

De problemen komen met name bij de stafdirectie Facilitair Management voor.

28

Waarom heeft het ministerie voor het Energie Onderzoek Subsidies (EOS) niet vooraf criteria opgesteld aan de hand waarvan verstrekte subsidies worden beoordeeld op hun resultaten?

Het Ministerie heeft wel criteria opgesteld namelijk bijdrage aan de duurzame energiehuishouding en kennispositie van de Nederlandse kennisinstellingen. Verder wordt in de beoordeling van individuele projecten ook gekeken naar kansen voor industriële activiteiten. Voortgang en resultaten van het onderzoek wordt uitgevoerd door SenterNovem. De minister wordt bij de beoordeling van de industriële projecten geadviseerd door de externe Energie Advies Commissie.

29

Baart het de regering, zoals de Algemene Rekenkamer in het kader van high trust opmerkt, geen zorgen dat in 2007 40 reviews en in 2008 slechts 3 reviews zijn verricht, aangezien dat op termijn kan leiden tot oneigenlijk gebruik van subsidiegelden?

Het voorkomen van misbruik of oneigenlijk gebruik van subsidiegelden gebeurt met name aan de voorkant van het proces van subsidieverstrekking. Onder andere door de regelgeving en de voorwaarden of criteria voor de subsidie zo duidelijk mogelijk te maken. Eén van de subsidievoorwaarden kan zijn: het overleggen van een goedkeurende accountantsverklaring bij de financiële verantwoording van de subsidiebesteding. Hiermee kan zekerheid over de naleving van wet- en regelgeving door de subsidieontvanger worden verkregen.

Het is niet doelmatig noch noodzakelijk om bovenop de controle van de externe accountant nogmaals systematisch een controle daarop via reviews van de Auditdienst EZ te leggen. Achterliggende reden is ook dat de wet- en regelgeving voor het accountantsberoep ingrijpend gewijzigd is en daarin de eisen voor kwaliteitsbewaking voor zowel de accountantsorganisaties als de individuele accountants in belangrijke mate zijn verhoogd. Daarnaast heeft de Autoriteit Financiële Markten hier als onafhankelijk toezichthouder ook een toezichthoudende taak in te vervullen.

Mede vanwege de versterkte kwaliteitsborging van het accountantsberoep ziet Economische Zaken af van een eigen generieke toets op de kwaliteit van de externe accountantscontroles. In plaats daarvan wordt jaarlijks bij de beleidsdirecties geïnventariseerd of er een specifieke behoefte is aan reviews en kan daarvoor een verzoek bij de Auditdienst EZ worden neergelegd. In bijzonder gevallen kan zich de situatie voordoen dat de beleidsdirectie een verhoogd risico aanwezig acht dat de betrokken subsidieontvanger de regelgeving bewust of onbewust niet goed naleeft en de werkzaamheden van de externe accountant, die een verklaring heeft afgegeven, wellicht ontoereikend zijn geweest om dit risico te ondervangen. De beleidsdirectie kan de Auditdienst EZ in zo'n geval vragen een review uit te voeren. Dit heeft in 2008 geleid tot drie verzoeken tot een review door de Auditdienst. Voordeel van deze insteek is een doelmatig gebruik

van een kostbaar extra assurancemaatregel en een beleidsmatig gericht en effectiever gebruik van deze maatregel. Zie ook mijn toelichting onder vraag 31.

30

Heeft de regering inzicht in wat de aanleiding is dat EnerQ geen zekerheid kan verschaffen over de voorschotstand?

Het gaat hier om het verschaffen van zekerheid omtrent de voorschottenstand op enig gevraagd moment. Natuurlijk staan de verstrekte voorschotten in de administratie van EnerQ. Zekerheid kan echter alleen verschaft worden na een daarop toegesneden controle door een accountant.

31

Binnen welke termijn zal het advies van de Algemene Rekenkamer om jaarlijks een aantal assurancerapporten van de instellingsaccountants te reviewen worden overgenomen?

De Algemene Rekenkamer heeft ter versterking van het nieuwe reviewbeleid van Economische Zaken de aanbeveling gedaan om de auditdienst een adviserende rol te laten vervullen richting de beleidsdirecties bij de uitvoering van risico-analyses ten behoeve van de keuze van de reviewonderwerpen. Deze aanbeveling heb ik overgenomen. Ik heb de Algemene Rekenkamer medegedeeld dat in 2009 de directie FEZ, net zoals in 2008, de inventarisatie van de reviewbehoefte bij de beleidsafdelingen zal coördineren en dat de auditdienst bij deze inventarisatie als adviseur zal participeren. Het aantal reviews zal hierdoor naar verwachting toenemen, hetgeen aansluit op de wens van de AR tot uitvoering van steekproefsgewijze reviews. De Algemene Rekenkamer heeft overigens voor komend verslagjaar ook aangekondigd dat zij zal onderzoeken hoe de beleidsdirecties invulling geven aan deze verantwoordelijkheid.

32

Wie is er op dit moment verantwoordelijk voor het verschaffen van zekerheid op de MEP-regeling dossiers; SenterNovem of Tennet/EnerQ? Indien dit SenterNovem is, hoe kan Tennet/EnerQ haar verantwoordelijkheid op overgedragen, maar niet afgeronde dossiers, ontwijken? Indien dit Tennet/EnerQ is, hoe kan SenterNovem dossiers in haar beheer hebben waarvan althans een deel niet onder haar verantwoordelijkheid valt? Indien beide, hoe kan het zijn dat SenterNovem dossiers beheert die nog niet volledig onder haar verantwoordelijkheid vallen?

Voor het verschaffen van zekerheid over dossiers die tot 1 januari 2009 in beheer waren bij EnerQ en die op 1 januari 2009 zijn overgedragen aan SenterNovem is TenneT/EnerQ tot 1 januari 2009 volledig en integraal verantwoordelijk. Deze volledige verantwoordelijkheid is op 1 januari 2009 overgegaan naar SenterNovem. SenterNovem is ingaande die datum voor alle handelingen met betrekking tot overgedragen dossiers verantwoordelijk. Daartoe kan ook behoren het ondernemen van adequate actie naar aanleiding van de nu in uitvoering zijnde accountantscontroles bij EnerQ, die zekerheid moeten verschaffen over de kwaliteit van de overgedragen dossiers en de daarbij behorende databestanden.

33

Gaan regelingen op de door Tennet/EnerQ aan SenterNovem doorgegeven MEP-regeling dossiers door? Zo ja, hoe kan het zo zijn dat SenterNovem betalingen doet op dossiers waar nog geen volledige zekerheid op is verschaft?

Op lopende dossiers gaan voorschot betalingen gewoon door. Pas op het moment dat de einddatum van een dossier in zicht komt wordt de definitieve stand van zaken rond dat dossier opgesteld. Daarin worden de resultaten van de nu in uitvoering zijnde aanvullende accountantscontroles – gericht op zekerheid van de overgedragen dossiers – uiteraard meegenomen.

34

Wat is de reden van het sterk toegenomen percentage onderwerpen waarover het Ministerie van Economische Zaken geen informatie wilde of kon aanleveren?

De Algemene Rekenkamer onderzoekt jaarlijks de beschikbaarheid van de beleidsinformatie in begroting en jaarverslag. De Algemene Rekenkamer onderzoekt daarvoor in hoeverre concrete informatie over beleidsresultaten beschikbaar is: is per operationele doelstelling in het jaarverslag informatie opgenomen over doelen, prestaties en middelen en zo niet, wordt het ontbreken van die informatie uitgelegd (explain)?

De Algemene Rekenkamer constateert dat in het jaarverslag 2008 minder informatie beschikbaar is over de realisatie van doelen en prestaties dan in het jaarverslag over 2007. In het jaarverslag 2008 wordt de realisatie weergegeven van alle prestaties en effecten die in de begroting 2008 waren aangekondigd. Omdat de begroting 2008 slechter scoorde op beschikbaarheid van beleidsinformatie ten opzichte van 2007, scoort ook het jaarverslag 2008 slechter op beschikbaarheid ten opzichte van 2007. De Algemene Rekenkamer heeft ook de begroting 2009 onderzocht en constateert dat de begroting 2009 is verbeterd op dit punt. In de begroting 2009 wordt bij meer operationele doelen concrete informatie over prestaties en effecten gegeven.